

Cursus Ongestuurd Roeien

Seizoen 2014

Algemeen

Bij eerder behaalde diploma's (vroeger wherry B, wherry A of recenter de BRO) werd de basis gelegd om te gaan genieten van het roeien als sportieve vrijetijdsbesteding. De roeihaal werd geoefend en de commando's werden geleerd. Je kunt ze geven en ook uitvoeren, hebt enig bootgevoel opgedaan en na het behalen van het diploma mag je met anderen een C2+ of een C/D4+ afschrijven. Een tocht roeien op vreemd water behoort ook tot de mogelijkheden. Dus waarom opnieuw nog een cursus volgen? Wat zijn de extra's? En is het diploma COR wel vergelijkbaar met de vroegere opleiding voor het diploma wherry A?

Verenigingen met bijzonder roeiwater hebben soms eigen aanvullende diploma's. Bij verenigingen die bijv. op stromend water met beroepsvaart roeien (en dus flinke golven) moet er altijd iemand in de boot zijn die de stuurproef heeft afgelegd. Dat is een aparte eigen opleiding. Evenzo is het ongestuurd roeien op onze plassen met de smalle doorgangen een specifieke vaardigheid. Vandaar het eigen diploma 'Ongestuurd Roeien'.

Basisvaardigheden voor deelname aan de cursus

Om de cursus zinvol te kunnen volgen moeten alle onderdelen van het roeien goed beheerst worden. Daaronder verstaan we de roeihaal, het wegvaren, aanleggen, strijken en ronden met de werkzame kant van het blad. Verder het houden van veilig boord en de synchroniteit van de bewegingen ten opzichte van de slagroeier. De stuurcommando's moeten vlot, met overtuiging en op de juiste wijze gegeven kunnen worden. Het goed kunnen omkijken over de linker en rechter schouder mag geen probleem zijn.

Algemene doelstelling

De doelstelling van de cursus is het ontwikkelen van een beter bootgevoel en behendigheid zodat veilig en efficiënt zonder stuurman geroeid kan worden onder omstandigheden, waarin het C2/C3-materiaal van de vereniging gebruikt mag worden.

Specifieke doelstelling

De boegroeier voert het commando en is in staat zodanige commando's te geven, dat de ongestuurde C2/C3 veilig door breed- en smal vaarwater en bruggen vaart. De andere roeier(s) leren de commando's correct op te volgen. Alleen de boegroeier kijkt achterom, de overige roeiers voeren geen draaibewegingen uit en wachten de commando's af van de boegroeier. Elke roeier moet als boegroeier kunnen optreden.

Opbouw van de cursus

De cursus wordt gegeven in C3-materiaal en bestaat uit twee blokken van ca. tien lessen, lesduur 90 min. Gedurende de les wordt gewisseld van boegplaats zodat elke cursist oefent in het geven van de commando's. Bij de lessen is een ervaren en gekwalificeerde instructeur aanwezig. Vooraf wordt het doel van de les besproken en aan het eind vindt evaluatie plaats.

Kenmerk van het 1ste blok is het oefenen op breed vaarwater met bijbehorende doorgangen. Na afsluiting van dit blok (medio juni) wordt na een schouw beslist wie zelfstandig bruggen mogen oefenen in de komende vakantieperiode. Zo kan meer ervaring worden opgedaan.

Kenmerk van het 2^e blok is het oefenen in smal vaarwater met bochten en bruggetjes. Medio augustus starten de lessen. Het komt dan aan op het verder ontwikkelen van het bootgevoel en het moeilijker manoeuvreerwerk. We verwachten wel dat bij deelname aan de cursus individueel extra wordt geoefend. Maak hiervoor onderling afspraken, wie met wie gaat. Veel kan worden uitgelegd maar het blijft ook een kwestie van oefenen, oefenen en nog eens oefenen. Alleen zo kan bootgevoel worden opgebouwd en kan de boot veilig daar gebracht worden waar de boeg dat wil of de omstandigheden vereisen.

Toelichting op krachten die bij het roeien en manoeuvreren optreden

We beginnen met een korte inleiding van de krachten op de dolpennen, wat deze krachten bewerkstelligen en hoe we daarvan gebruik kunnen maken. Vanuit deze kennis begrijpen we hoe we zonder roertje toch uitstekend kunnen manoeuvreren.

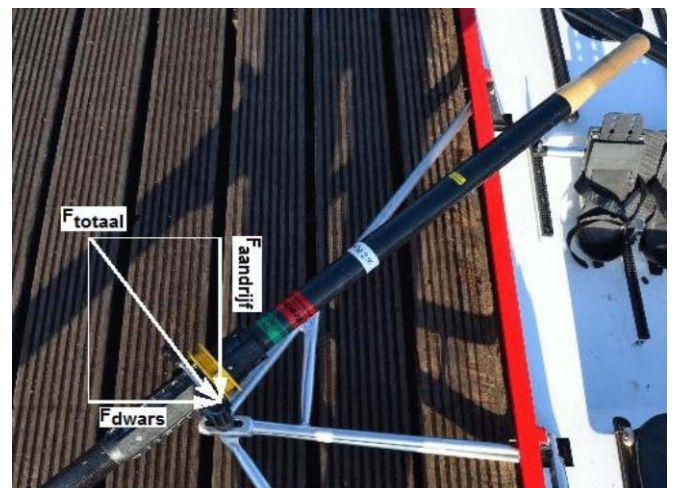
Krachten op de dolpennen

Bij het maken van een roeihaal oefenen we via het uittrappen en het hangen aan de handvatten druk uit op de dolpennen. Hierdoor wordt de boot voortgestuwd. Het effectiefste moment treedt op als de riemen haaks (90°) op de boot staan. De aandrijfkraft staat dan in de lengterichting van de boot. Bootas te beschouwen als 0° .

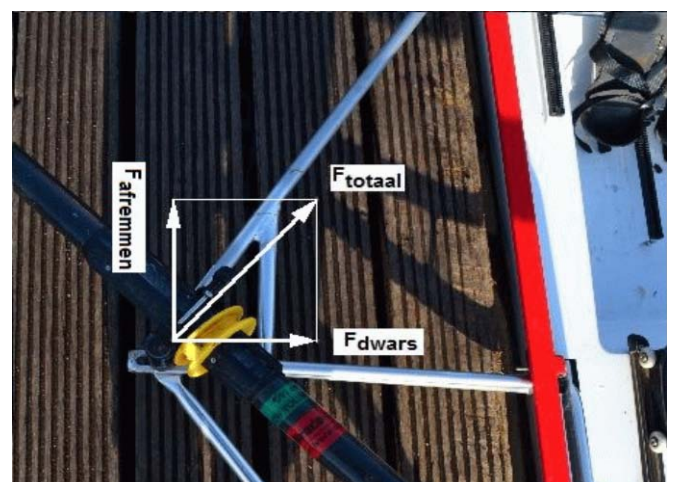
Bij het vastroeien op één boord treedt een remmende kracht op die tegenovergesteld is. Hierdoor wordt de boot afgeremd. Door dit afremmen draait de boot om zijn as.

Bij de inpik, bovenlijf ingebogen en gestrekte armen, maken de riemen een grotere hoek, bijv. 135° . De druk op de dolpen staat dan ook onder 45° . Deze drukkracht kunnen we ontleden in een kracht in de vaarrichting (0°) en een kracht dwars op de boot (90°). Samen vormen ze de totale kracht onder 45° . Omdat de kracht dwars op de boot aan beide kanten optreedt (naar de boot toe) heffen ze elkaar op en hebben we er geen last meer van. Wel jammer van de niet werkzame energie.

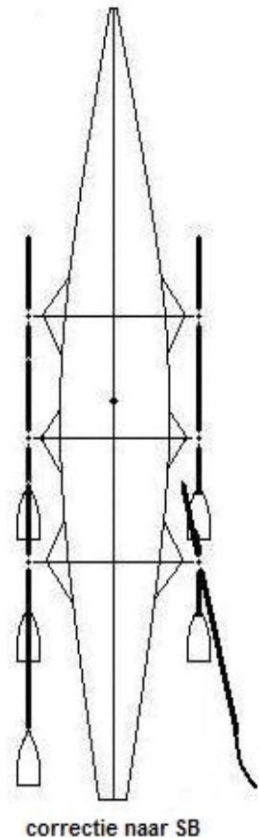
Bij half roeien in smal vaarwater (één kant roeien, andere kant geslipt) is er maar op één kant een dwarskracht en daardoor wijken we van de koers af. Met een roertje kunnen we dit compenseren door tegenstuur te geven. Bij ongestuurd roeien geeft de slag dit tegenstuur. Vanuit de riempositie 'geslipt strijken' aan één boord kunnen we met de optredende dwarskracht prima sturen. Wel treedt bij dit 'sturen', net als bij het gewone sturen, een afremmende werking op (zie foto). Voor verdere uitleg wordt verwezen naar het onderdeel 'Sturen'.

Sturen

De term 'ongestuurd roeien' is eigenlijk niet juist omdat de slag als roerganger optreedt. Dit kan op elk gewenst moment met het commando "Slag: klaarmaken voor correctie". De slag slipt direct op beide boorden (of is al geslipt tijdens een doorgang), riemen evenwijdig aan de boot, bladen plat op het water. Voor een correctie naar SB is het commando "SB-correctie, Nu". De slag draait het SB-blad met de holle kant naar buiten, het blad gaat in het water en maakt daarna een riemhoek van 15°-20° t.o.v. de boot. Met "Dank u" wordt het bijsturen geëindigd en gaat de riem weer in de geslipte positie. Zo maken we gebruik van de dwarskracht op de dolpen van de slag om de boot te kunnen sturen. Overigens treedt bij het sturen met de riemen net als bij het sturen met een roertje een afremmende werking op.

Bij een goed geoefende en ervaren bemanning kan de boeg de slag vragen "Slag kijkt mee". Met een kleine draaiing van het hoofd ziet de slag vanuit de ooghoeken de positie van de boot ten opzichte van de oever of remmingswerk en kan hij zelf de mate van bijsturen inschatten. Met zo'n bemanning zijn niet veel commando's nodig, het is een samenspel. De boeg brengt met enkele commando's de boot voor de doorgang en de slag stuurt hem er probleemloos door. Maar deze handelwijze is alleen voor professionals! Tijdens de cursus gaat de slag niet op eigen houtje aan de gang. Het omkijken geeft instabiliteit en het is de vraag of wat hij doet in overeenstemming is met het plan van de boeg. Bedenk: er is maar één kapitein op het schip en dat is de boeg!

Het wordt aanvankelijk als een probleem ervaren om als boeg, omkijkend, het juiste boord te noemen. Het steeds wisselen van je rol is moeilijk. Als je stuurman bent stel je je er op in dat 'naar rechts' naar SB is. Ben je roeier dan zit je rechterhand weer aan de linkerkant van de boot (BB). Nu zit je als boegroeier met je rechterhand 'links', je kijkt over je schouder en moet naar rechts, hoewel, noem ik dit links, wat moet ik nu zeggen? Was het BB of SB? Vertwijfeling slaat toe maar je hebt 50% kans dat het goed is. De gevraagde correctie naar SB blijkt fout gegokt en je eindigt in het remmingswerk (de houten hekwerken bij de brug).

Het is dus zaak om als boeg bij het passeren van een doorgang vroegtijdig een goede inschatting te maken van de correctie naar BB of SB die nodig is. Dat hopen we veelvuldig te oefenen. Merk op dat we met de achterzijde van de boot sturen! Droog oefenen om het juiste boord te benoemen kan thuis ook. Ga maar op een stoel zitten als in een denkbeeldige boot en kijk over je schouder naar voren. Oefen daarmee het benoemen van het juiste boord.

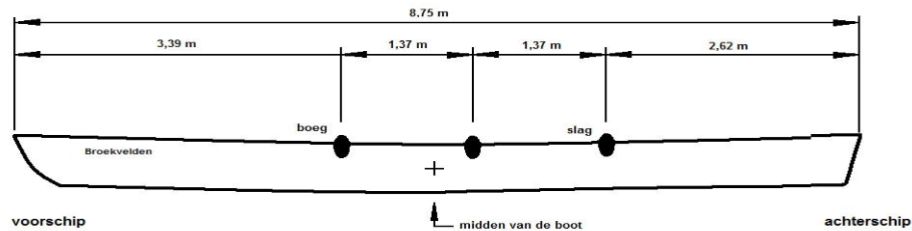
Hoewel men met het omkijken meestal een voorkeur heeft om over een bepaalde schouder om te kijken moet je je aanleren regelmatig over de beide schouders om te kijken.

Probeer niet als boeg koerscorrecties te maken, het aangrijpingspunt van je riemen zit te ver naar voren, zelfs voor het midden van de boot (zie tekening Broekvelden). Gebruik voor de koerscorrecties altijd de slagroeier. En ga je met z'n tweeën 'ongestuurd' varen laat dan de middelste plek open (met zandzak)! Een roer zit altijd achteraan een boot en dat is je slag.

Toelichting op de vaardigheden voor Ongestuurd Roeien

1. Parallel aan de steiger vertrekken, dwars wegvaren

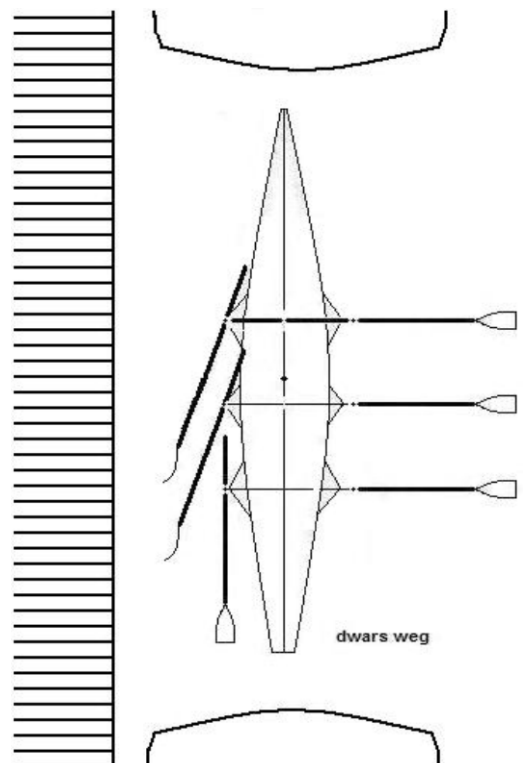
We willen met de boot dwars van de steiger of oever wegvaren omdat er bijvoorbeeld voor en achter ons obstakels liggen. Om van de kant weg te komen leerden we al dat geslipt strijken een goede oplossing is. Je komt daarmee van de kant en je gaat achteruit waarbij het achterschip meer van de kant af gaat dan het voorschip. Maar nu willen we niet scheef van de kant en ook niet vooruit of achteruit, alleen maar parallel van de kant naar vrij water. We kijken daarom eerst naar de krachten op de boot bij het bekende geslipt strijken.

De totale lengte van bijv. de C2+ "Broekvelden" is 8,75 m. Gerekend vanaf de punt van het voorschip zitten de dollen van roeier 1, 2 en 3 op een afstand van 3,39 m, 4,76 m en 6,13 m. De afstand van de 1e dol tot de voorsteven is dus groter dan die van de 3e tot de punt van het achterschip. Daardoor is de invloed bij geslipt strijken door de 3e roeier groter dan die van de 1e roeier. De boot gaat met het achterschip meer van de kant af dan het voorschip, we gaan scheef.

Om meer evenwijdig van de kant weg te gaan moet de slag (3e roeier) niet mee strijken en alleen veilig boord houden aan de waterzijde (wat de andere twee roeiers natuurlijk ook doen). Zoals in de tekening van de "Broekvelden" te zien is zitten de dollen van boeg 1 en boeg 2 bijna even ver vanaf het midden van de boot. Door hier dus met geslipt strijken een dwarskracht uit te oefenen gaat de boot vrijwel evenwijdig van de kant. Om een effectieve doldruk te hebben tijdens het geslipt dwars uitzetten beginnen we met het blad bijna tegen de boot aan (-5°) en halen met een korte krachtige beweging tot net na evenwijdig aan de boot (10°).

De slag kan nog wel extra corrigerend optreden. Zou de achtersteven iets achterblijven dan kan hij licht mee strijken. Gaat de achtersteven te ver dan kan hij dit corrigeren door geslipt te halen. Naar voren of achteren kan met het andere blad worden gecorrigeerd. Laat de corrigerende bewegingen plaatsvinden in het ritme van de roeier 1 en 2.

2. Rechthout varen

Als tijdens het roeien op de SB- en BB-dollen gelijke krachten worden uitgeoefend zal de boot rechthout varen. Maar vaak leveren één of meer roeiers geen gelijke kracht op beide boorden. Stel, je roeit ongestuurd in een C2+ en alle drie de roeiers hebben onbewust de neiging om met het rechterbeen iets harder te trappen dan met het linkerbeen. Door dit verschil zal de boot naar SB gaan afwijken. Er moet dus regelmatig SB-sterk geroeid worden om weer de oorspronkelijke koers te krijgen. (Soms denken roeiers dat dit aan de boot ligt maar helaas, die is echt goed.)

Stelregel voor de boeg: kijk na maximaal 10 halen over je schouders en controleer je koers en de aanwezigheid van mogelijke obstakels of ander scheepvaartverkeer.

Voor het houden van de gewenste koers roept de boeg *"Dit is de koers"*. De slag kijkt uit over het achterschip en ziet op dat moment wel aan de horizon in het verlengde van het achterschip een te onthouden object, bijv. een boom, een huis of een toren. Al roeiend moet het achterschip op dat punt gericht blijven. Wordt niet met perfect gelijke kracht aan SB en BB geroeid dan kan de slag dit enigszins compenseren en zo de juiste koers houden.

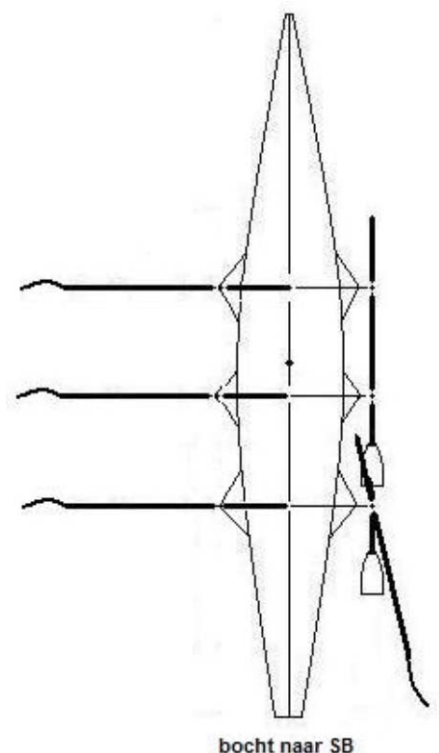
Een probleem is er tijdens het roeien met de wind of schuin van voren. De boot heeft dan de neiging om naar de wind toe te trekken. De slag kan dit niet alleen permanent corrigeren. De beste oplossing is dan om op één boord met elkaar meer kracht te leveren.

Een eerste oefening om te zien of op de beide boorden een gelijke kracht geleverd wordt is de volgende. Maak vanuit stilliggen met elkaar één krachtige haal en laat de boot lopen. Gaat de boot perfect recht vooruit dan kan je een smalle doorgang zonder problemen nemen. Immers, ga maar in goede positie voor de doorgang liggen en maak daarna één krachtige haal. Pas op, wind of stroming kunnen ongewenste koerswijzigingen geven.

3. Koerswijziging met hulp van de slag in een bocht

Voorwaarde om een boot te kunnen sturen met een roer is, dat hij vaart heeft. Dat geldt voor elke boot. Bij ongestuurd roeien kan een koersverandering naar bijv. SB door de slag worden veroorzaakt met het blad van de SB-riem onder water in de stand 'geslipt-strijken' en met de riem onder een hoek van ca. 15°-20°. Door de dwarskracht op de dolpen van de slag wordt de boot omgeduwd, net als bij roeruitslag. Ook hierbij treedt overigens (zie foto 3 op blad 2) een afremmende werking op. We oefenen de invloed van kort bijsturen of gedurende langere tijd. Het gangbare commando hiervoor luidt: *"Slag, SB / BB bijsturen ... Nu ... Bedankt"*. De riem gaat direct weer naar de geslipte stand, blad plat op het water. Tijdens het bijsturen blijft de slag het roeitempo aangeven en geeft daarmee ruimte voor het oprijden van boeg 2.

Bij korte of scherpe bochten kan de slag, door het onder water uitbrengen van het blad, de boot zelfs omdrukken door de hefboomwerking van het blad op de dolpen. Er treedt echter wel een steeds grotere remmende werking op. Maar als op het andere boord wordt door geroeid kunnen we de bocht toch varend nemen. Voorwaarde hierbij is het vrije zicht. Is er geen vrij zicht dan houden we SB-wal en leggen we de boot in de bocht stil. Een voordeel van het stilleggen en ronden is de rust die optreedt in het proces. De boeg heeft tijd om na te denken en de boot nauwkeurig op koers te leggen. Is alles vrij dan ronden we over het gewenste boord en gaan verder met *"Go on"*.

4. Koerswijzigingen door vastroeien

Koersveranderingen door vastroeien zijn alleen zinvol als we willen afremmen én bijdraaien, dus bijv. bij het aanleggen. Er ontstaat bij het vastroeien een koersverandering doordat de boot aan één kant sterk wordt afgeremd en daarmee om zijn as gaat draaien (zie uitleg bij **Krachten op de dolpennen**, blz. 2). Niet toepassen dus bij het aanvaren van een doorgang omdat de afremming door vastroeien veel groter is dan met het sturen door de slag. We willen zo min mogelijk snelheid verliezen.

5. Koerswijzigingen door roeien met SB-sterk of BB-best

Deze manier van corrigeren passen we toe voor kleine koerscorrecties. Met het sterker roeien op één boord willen we de boot om zijn as laten draaien. De invloed van de roeier(s) die voor het middelpunt van de boot zitten is het grootst. Verder zal bij het effect het grootst zijn als zo ver mogelijk wordt opgereden en zo diep mogelijk wordt ingebogen.

6. Half roeien in smal vaarwater

Deze techniek van roeien is soms nuttig, denk bijv. aan het varen door de Karnemelksloot in Gouda of bij de toegang naar het recreatiegebied Twaalfmorgen of bij tegenliggers.

Het commando wordt tijdig voorafgegaan door een aankondiging van de boeg zodat de roeiers zich er mentaal op kunnen instellen (*“Opgelet, we naderen smal vaarwater”*). Tenminste drie halen vooraf geef je het commando *“Over drie halen doorroeien aan stuurboord en slippen aan bakboord”*.

Daarna tel je de halen af, 3..., 2..., 1.... Bij de laatste haal wordt bij de uitpik de BB-riem naar de slippositie gebracht waarna wordt opgereden voor het doorroeien aan SB.

De wijze van doorroeien kan op twee manieren.

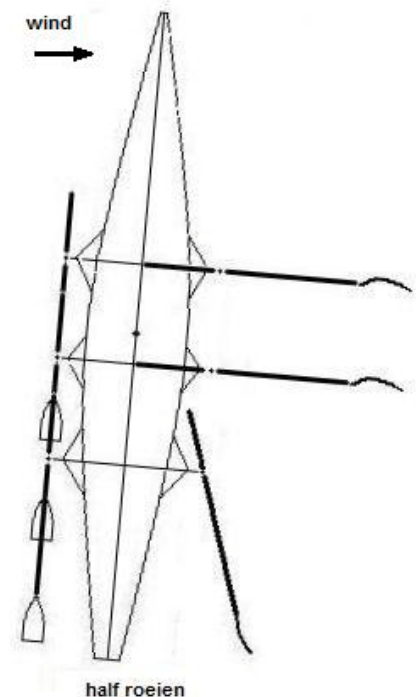
1. De hand houdt de geslipte riem vast halverwege tussen handvat en dol. Hierdoor kan voldoende worden opgereden.
2. De hand houdt het boord vast. De geslipte riem drijft vrij evenwijdig aan de boot. Blijf altijd rustig oprijden!

De tweede methode geeft een stabielere positie van de roeier en hij kan een krachtiger haal maken. Toepassen bij langere trajecten.

Omdat de SB-stuwkracht de boot scheef aandrijft moet de slag met zijn SB-riem als roer de boot op koers houden. (Bij roeien met een C2+ of C4+ volstaat het geven van tegenstuur naar SB door de stuurman). De mate van tegenstuur geven om op koers te blijven is een kwestie van ervaren en veel oefenen.

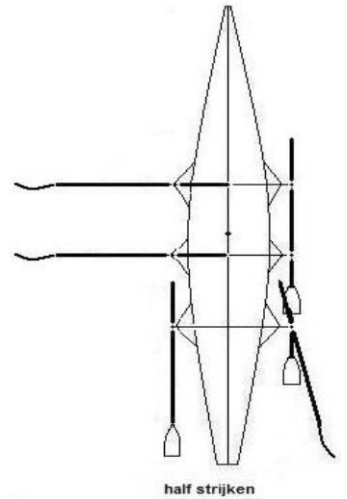
Het overgaan naar roeien op de beide boorden weer vooraf aankondigen zodat de roeiers zich er mentaal op kunnen instellen (*“Opgelet, over drie halen weer over naar beide boorden gelijk”*). Daarna tel je de halen af, 3..., 2..., 1... , *En gelijk...* In de doorgevallen positie aan het einde van de slag gaat de rechterhand weer naar het handvat van de BB-riem, het handvat wordt naar binnen gedraaid en er wordt ingebogen en opgereden.

Als er sprake is van zijwind moet altijd aan de lijzijde (de andere kant van waar de wind vandaan komt) geroeid worden. Daarmee wordt extra verliezen voorkomen. Houd hiermee rekening bij het kiezen van het boord waarop moet worden doorgeroeid.

7. Half strijken in smal vaarwater

Voortstuwing aan één boord zorgt ervoor, dat geen rechte koers wordt gevaren. Er moet dus gelijktijdig gecorrigeerd worden. Bevinden we ons langs de SB-wal (waar we normaal gesproken thuis horen) dan strijken we aan BB-zijde en moet de achterstevan in de richting van de wal af gecorrigeerd worden. Hiervoor zorgt de slag door geslipt te strijken aan SB. De slag kan de zijdelingse kracht nog vergroten door gelijktijdig aan BB geslipt te halen. Omdat bij geslipt strijken/ -halen het blad een relatief kleine weg aflegt zal de boeg (en boeg 2) een korte strijkslag moeten maken om enige synchroniteit in de bewegingen te houden.

8. Strijkend aanleggen

Ga strijkend op de beide boorden in de richting van de wal en stem de hoek waaronder aangelegd gaat worden af op de wind (weinig, veel, lagerwal, hogerwal). Laat op tijd lopen en slippen aan het boord van de walzijde. Gebeurt dit te laat dan kan de slag zijn riem niet meer vanwege gebrek aan ruimte langs zij brengen. Te vroeg vastgeroeid en nog niet langs de wal? Geen nood, met geslipt strijken aan de vrije waterzijde kan de boot zijdelings naar de wal verplaatst worden. We oefenen het verschil tussen het hiervoor inzetten van de slag of van boeg 1 en boeg 2. Achterschip wel en voorschip niet tegen de kant? Boeg strijkt geslipt aan de vrije waterzijde. Achterschip en voorschip niet tegen de kant? Boeg 1 en 2 strijken geslipt aan vrije waterzijde (dwars varen). Achterschip niet en voorschip wel tegen de kant? Slag strijkt geslipt aan vrije waterzijde.

9. Wisselen op het water

Het is niet altijd mogelijk om aan te leggen voor een onderlinge wissel van plaats in de boot. Varen we gestuurd met een C2+ (of met een C4+) dan wil de stuurman ook wel weer eens roeien. Een wissel met de slag is dan relatief eenvoudig. De boeg houdt 'veilig boord' en de slag en de stuurman wisselen van plaats. De grootste roeier gaat hierbij over de kleinste. Zorg er voor dat je gewicht in het midden van de boot blijft en kies zorgvuldig de plek waar je je voeten neerzet (nooit op de huid maar altijd op de boorden!). Tijdens het verplaatsen van de handen en de voeten over de boorden (vier steunpunten) wordt er altijd slechts één verplaatst en houden de drie andere steunpunten contact met het boord. Komt je gewicht op één voet die is neergezet op het boord van de boot, hel dan met het bovenlichaam over naar de andere kant om balans te blijven houden.

Als de slag en stuurman elkaar zijn gepasseerd draait eerst de nieuwe slag zich om en neemt zo snel mogelijk de handvatten van de riemen in zijn vuist en gaat zitten. Pas daarna draait de nieuwe stuurman zich om en gaat zitten. Dus niet alle twee tegelijk gaan omdraaien! Bij een onderlinge wissel is er altijd een roeier die 'veilig boord' houdt. Tot zover de situatie van een C2+ (of C4+), dus met stuurman.

Ongestuurd wordt het wat gecompliceerder als de boeg en de slag moet wisselen. De boeg en boeg 2 zorgen voor 'veilig boord' en de slag gaat over boeg 2 en over de boeg naar het voorschip. Dan omdraaien zodat naar het achterschip wordt gekeken. Daarna gaat de 'oude' boeg over boeg 2 naar de vrije plaats van de slag. Probeer als nieuwe boeg zo snel mogelijk de handvatten in één vuist te nemen om ook veilig boord te houden. Blijf gehurkt voorin zitten totdat de nieuwe slag goed op zijn plaats zit en veilig boord kan houden. Pas als dit het geval is neemt de boeg zijn plaats in en past indien nodig de stand van het voetenboord aan. Ook de slag stelt het voetenbord. Boeg 2 blijft veilig boord houden.

10. Grote golven nemen van een passerend schip (boeg- en hekgolven)

Een vaardigheid die op onze plassen niet zo van belang is. Maar als op vreemd water geroeid gaat worden wordt je soms met beroepsvaart geconfronteerd. En (grote) schepen met veel vermogen hebben soms een grote boeg- en/of hekgolf in allerlei variaties. Hoe te handelen. Bepaal de richting van de aankomende golven en laat de boot lopen. Leg de boot met vastroeien in de lengterichting evenwijdig aan de golven en maak veilig boord, bladen plat op het water. Geef waterbil aan de zijde van de aankomende golf en vang zo de golven op. Is de rust weergekeerd dan vervolgen we onze 'weg'. Als het niet (meer) mogelijk is de boot in de lengterichting van de golven te leggen kies dan de positie dwars op de golven.

Bij oevers met steile wanden van bijv. betonplaten of damwand kunnen de golven onder de tegenovergesteld hoek terugkaatsen. Dan snel wenden en opnieuw de golven opvangen. Bij veel scheepvaart op bijv. het Amsterdam-Rijn kanaal is er nauwelijks nog sprake van gecontroleerd kunnen opvangen. Het aan boord hebben van één of meerdere hoosblikken en een dweil is dan noodzakelijk. Daarom wordt zulk water door roeiers gemeden.

Het 'nemen' van golven willen we oefenen op een moment dat er redelijk wat wind is. Op de grote plassen vinden we aan lagerwal voldoende grote golven om de uit te voeren handelingen te kunnen ervaren.

11. Slippen

De wijze waarop geslipt moet worden werd verschillend aangeleerd. Beide bladen plat op het water of 10 cm. vrij. Of de bladen rechtop, bolling naar buiten of naar binnen, riemen langs de boot of onder een kleine hoek enz.

We spreken als enig juiste manier af: bladen net vrij of plat het water. Dat bladen, glijdend over het water, een afremmende werking hebben is in theorie juist. Maar deze afremmende kracht is ten opzichte van de totale massa-traagheid van de boot met drie personen zo minimaal, dat we dit vanwege de verkregen stabiliteit graag op de koop toe nemen. Ga voor veiligheid!

Boeg 2 gaat bij een doorgang liggen. Daardoor gaat het zwaartepunt naar beneden en hebben we meer stabiliteit. Als de slag van de boeg de opdracht krijgt de boot naar eigen inzicht de correcties te maken dan gaat de boeg ook liggen. Daarmee heeft de slag het volle zicht op de positie van de boot in een smalle doorgang.

En moeten we vanwege de hoogte van de brug moeten 'vallen' dan houden we de handvatten altijd vanaf de onderkant vast met gestrekte armen.

12. Noodstop in een smalle doorgang

Er kan zich een situatie voor doen waarin een directe stop nodig is (bijv. een onverwachte tegenligger) terwijl we geslipt in de doorgang varen. De boeg roept "*Tegenligger, STOP*". Direct de bladen los van het water en 180° draaien (bolle kant boven). Daarna de bladen in het water drukken waardoor de boot afremt. Hoe dieper we drukken, des te groter de afremming. Dat de overslagen goed vast moeten zitten zal duidelijk zijn. Liggen we eenmaal stil, dan de bladen weer terugdraaien en opnieuw plat op het water.

Moeten we zelfs terug naar waar we vandaan kwamen dan hebben we een probleem. Als de boeg de boot terug peddelt kan de slag met geslipt te strijken voor de juiste koers zorgen. Maar de boeg kan alleen peddelen als hij de handvatten loslaat. Vaart de boot terug dan zullen zijn bladen naar buiten gaan. Het is daarom beter om de riemen tijdelijk op de riggers van boeg 2 te leggen. Boeg en slag doen het werk, boeg 2 houdt geslipt veilig boord.

13. Peddel en pikhaak

We vertrekken nooit zonder peddel en pikhaak, hulp van beide kan hard nodig zijn bij bijvoorbeeld lange doorgangen met tegenwind. De boeg heeft peddel en pikhaak onder handbereik. Al voordat bij een doorgang de vaart uit de boot is gaat de boeg mee peddelen om wat vaart te houden. Je pakt de peddel met één hand vast bij de kop van de steel en zet de andere hand tenminste 50 cm lager. Hoe verder uit elkaar, hoe meer kracht je kunt zetten. Je begint te peddelen aan de kant waar je het dichtst bij de oever of het remmingswerk zit (of dreigt te gaan) en laat de slag naar vrij water sturen. Zodra je merkt dat de boot duidelijk naar het midden gaat ga je op het andere boord peddelen.

Pas op! Besluit je te laat om te gaan peddelen en zit je al bijna tegen het remmingswerk dan gebeurt het volgende. Om te peddelen moet je je riemen loslaten en door het beetje vaart dat er nog is bewegen de bladen naar de boot toe en daarmee de handles geheel naar buiten. De handvatten steken dan tot buiten de dolpennen. Nu ontstaat het gevaar dat de kop van het handvat tegen een paal van het remmingswerk stuitert. En daar lig je dan.

Wil je niet omslaan? Ga dan nooit proberen af te duwen door naar het remmingswerk te reiken en met de hand af te duwen. Het is de klassieke en beproefde methode om dan om te slaan. Gebruik voor het afduwen je peddel (die had je misschien toch al in je hand) of neem de pikhaak. Je bovenlijf blijft voor de stabiliteit altijd in het midden van de boot.

Een pikhaak kan verder handig zijn om bij een doorgang de boot extra vaart te geven door af te duwen aan de onderzijde van de brug als deze niet eenvoudig onder handbereik is.

14. Vastmaken van de boot

Als de boot wordt afgemeerd en achtergelaten leggen we hem voor en achter vast met de landvasten. De praktijk leert, dat voor dit vastmaken de meest creatieve knopen worden toegepast waarvoor de gemiddelde watersporter zich zou schamen. Hierbij is het gevaar, dat de creatieve knoop niet houdt of niet is los te krijgen. We zullen daarom enkele knopen oefenen die gekend moeten worden: halve steek, slipsteek, paalsteek en mastworp.

15. Ongestuurd een grote ronde varen over de plassen

Het uiteindelijke doel van het ongestuurde roeien is natuurlijk om met z'n tweeën of drieën heerlijk een rondje te roeien over de plassen. Naast het genieten van het de roeibeweging (en natuurlijk de omgeving) komt dan telkens bij een passage het moment, dat het geleerde in de praktijk moet worden gebracht. En je wilt natuurlijk feilloos de doorgangen nemen waarbij je als boeg het commentaar van je mederoeiers met voldoening aanhoort: "mooi gedaan hoor".

Maar let op: je kunt het rondje plassen linksom of rechtsom maken. Bij de keuze voor de manier waarop moet je voor vertrek kijken hoe de richting van de wind is! Want een langere doorgang nemen met wind tegen is geen pretje. Je moet dus bekend zijn met de ligging van de lastigste doorgangen. Als voorbeeld varen we de ronde linksom bij ZW-wind kracht 4 Bft. Eerst de Brienoordbrug $N > Z$, pas tegen het eind van de passage gaat van SB de golfslag komen. Dan de lange doorgang van de Korssedijk $W > O$, dus met een ZW-wind wordt je daar doorgeblazen, rustig aanvaren dus. Dan de doorgang bij de palingboer/ Italiaan $O > W$ dus heb je tegenwind. Maar omdat dit een relatief korte doorgang is met snel breder water moet dit met een ZW-wind te doen zijn, desnoods snel gaan peddelen.

Een kaart van het plassengebied is als laatste pagina bij dit leerplan opgenomen. Het is een goed hulpmiddel om vooraf de beste manier te kiezen waarop je rondgaat. Het kan veel ellende voorkomen. En bedenk, de wind kan altijd van richting veranderen, omkeren is dan geen schade. Zorg dat je gezond en zonder schade thuiskomt.

Samenvatting

- 1. Parallel aan de steiger vertrekken, dwars wegvaren**
Boeg en boeg 2 strijken geslipt, slag corrigeert op andere boord de verplaatsing voor- of achteruit.
- 2. Rechttuit varen**
Gelijke stuwkracht op de beide boorden, achterschip blijft op vast punt aan de horizon. Slag corrigeert kleine koersafwijkingen door de stuwkracht op BB of SB aan te passen.
- 3. Koerswijzing met hulp van de slag in een bocht**
Slag stuurt in de gevraagde richting met een riemhoek die afhangt van het gewenste roereffect.
- 4. Koerswijziging door vastroeien**
Alleen toepassen voor afremmen en bijdraaien. Niet geschikt voor koerscorrectie bij het naderen van doorgangen vanwege het onnodig e verlies van snelheid.
- 5. Koerswijzigingen door roeien met SB-sterk of BB-best**
Geschikt voor koerswijzigingen bij roeien op open water. Kenmerk is een langzame en geringe koersverandering. Niet geschikt voor grotere koerscorrecties bij het naderen van doorgangen.
- 6. Half roeien in smal vaarwater**
Roeien op één boord, andere boord geslipt. Slag corrigeert de koers door op het werkzame boord tegenstuur te geven. Doorroeien en sturen aan de lijzijde, slippen aan de loefzijde.
- 7. Half strijken in smal vaarwater**
Boeg en boeg 2 strijken op één boord, andere boord geslipt. Slag corrigeert de koers door op het boord waar geslipt is te strijken.
- 8. Strijkend aanleggen**
Onder juiste hoek naar de wal. Tijdig aan de walkant slippen en daarna vastroeien op andere boord. Laat indien gewenst de slag vanwege het beter zicht het commando overnemen. Bij stilliggen en nog niet goed afgemeerd kunnen de laatste correcties door de boeg of de slag gedaan worden.
- 9. Wisselen op het water**
Altijd houden één of meerdere roeiers veilig boord. Grote roeier gaat over de kleinere. Handen en voeten op de boorden. Eén hand (of voet) verplaatst zich, bovenlichaam helt over in deze richting. Na het wisselen na elkaar omdraaien en plaatsnemen. Nooit tegelijkertijd omdraaien.
- 10. Grote golven nemen van een passerend schip**
Leg de boot in de lengterichting van de aankomende golven, bladen plat op het water (veiligboord). Geef 'waterbil' aan de kant van de aankomende golven.
- 11. Slippen**
Riemen, afhankelijk van beschikbare breedte, evenwijdig aan de boot. Bladen plat op het water of net vrij. Boeg 2 gaat vallen voor verlagen van het zwaartepunt.
- 12. Noodstop in een smalle doorgang**
Bladen vanuit de geslipte stand iets omhoog en 180 °draaien, bolle kant naar boven. Daarna verticaal in het water drukken (polsen omhoog bewegen). Achteruit varen: boeg legt de riemen op de riggers van boeg 2, boeg 2 is geslipt en houdt veilig boord, slag ook geslipt en maakt koerscorrecties door geslipt te strijken.
- 13. Peddel en pikhaak**
Altijd meenemen, onder handbereik van de boeg. Geschikt voor meerdere doeleinden.
- 14. Vastmaken van de boot**
Leer de volgende knopen: halve steek, slipsteek, paalsteek en mastworp

GEWONE OF ENKELE PAALSTEEK

Gebruik

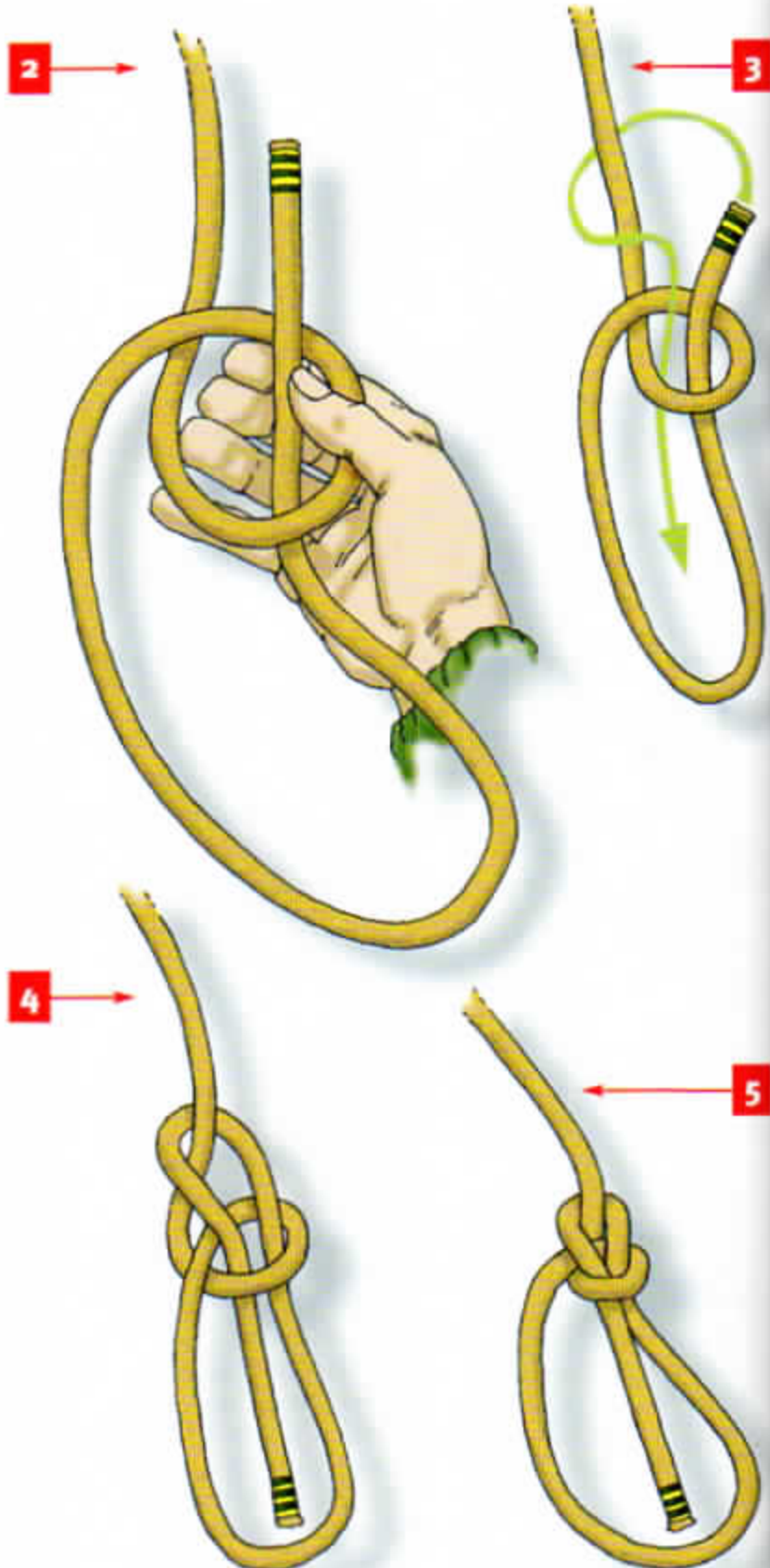
De gewone paalsteek vormt een enkelvoudige vaste lus. Het is een klassieke knoop, maar hij is niet sterk (ongeveer 60%) en niet echt betrouwbaar tenzij het staarteinde afgeplakt wordt of vastgebonden aan het aanliggende deel van de lus.

Het knopen

Maak een lus en houd die in één hand (met de palm naar beneden), draai dan de palm naar omhoog zodat een lus in het staande part gerold wordt, waar het werkeinde automatisch doorheen steekt (figuur 1-2). Steek het werkeinde zoals op de tekening te zien is om de knoop te voltooien (figuur 3-4). Zorg er bij het dichttrekken van de knoop voor dat het staarteinde even lang is als een lus van middelmatige lengte.

Een beetje geschiedenis

Aan boord werd de paalsteek gebruikt om het zeil naar voren te houden, dicht bij de wind, om te verhinderen dat het door de wind tegen de mast gedrukt zou worden, waardoor het schip vaart zou minderen. A.P. (later Sir Alan) Herbert, de Engelse toneelschrijver en dichter – en *Member of Parliament* voor de universiteit van Oxford in de tijd dat deze eerbiedwaardige instelling nog een eigen vertegenwoordiger in het parlement had – schreef in zijn gedicht *The Bowline* dat de paalsteek (*bowline*) de koning van de knopen was. Vele 'knooplustigen' noemen deze knoop nog steeds zo, ook al kennen ze de oorsprong van de bijnaam niet.

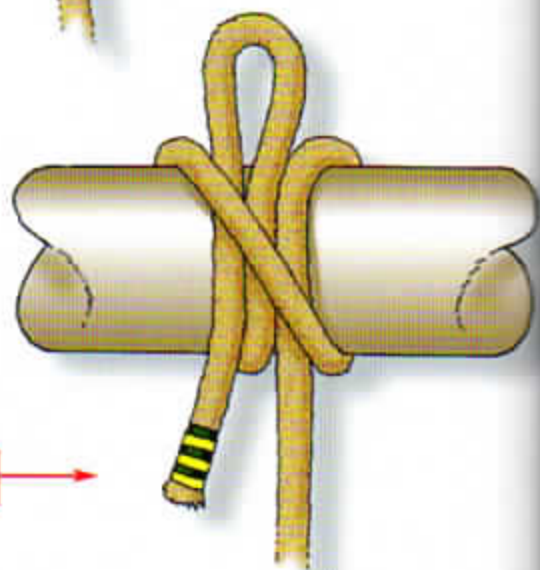
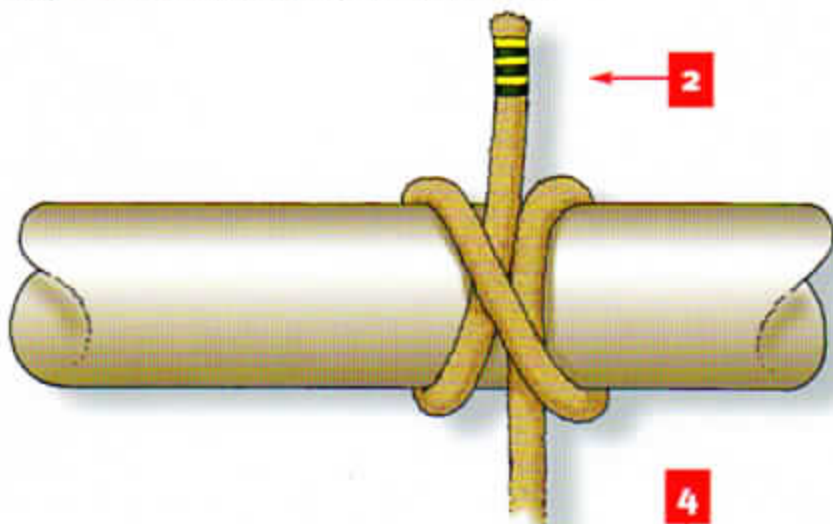
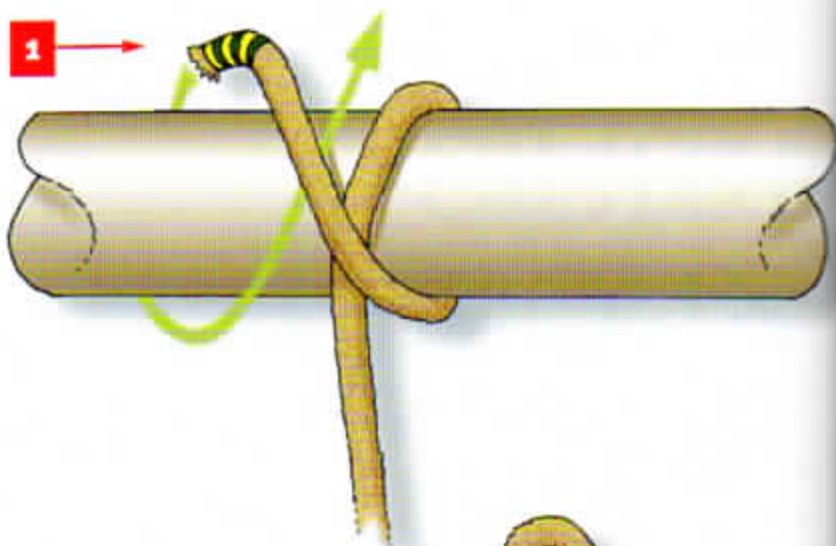
MASTWORP

Gebruik

De eenvoud van deze veelgebruikte steek maakt het gebruik ervan beperkt, want de knoop is maar betrouwbaar wanneer er een continue belasting is vanuit een richting die min of meer loodrecht staat op het aanknopingspunt. In andere gevallen blijkt de knoop onbetrouwbaar. Wanneer men deze tekortkoming in acht neemt, is de knoop de moeite waard om te leren. Hij kan op verschillende manieren geknoopt worden (de twee handigste worden hieronder beschreven).

Het knopen # 1

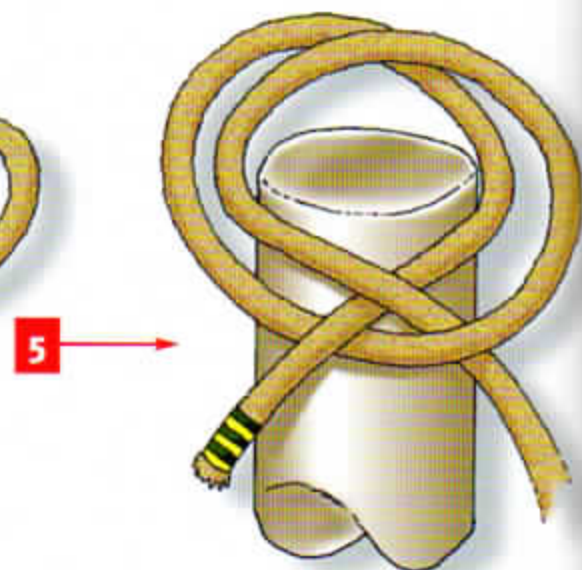
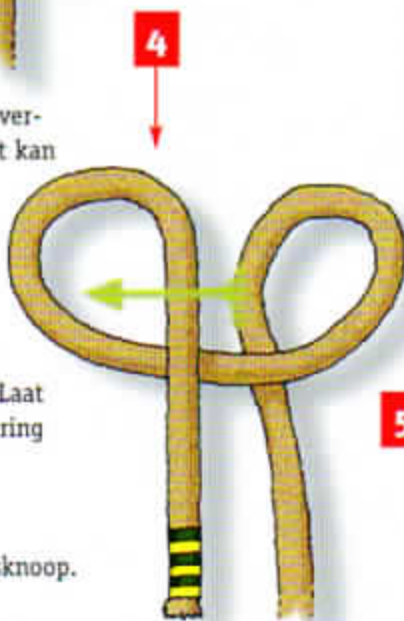
Sla het touw eenmaal rond de verankering en kruis het staande part van de lijn (figuur 1). Steek het werkeinde onderlangs, zoals op de tekening (figuur 2). Om spullen op te hangen met een slippende mastworp - van een stootkussen op een boot tot een

streng uien in de kelder - kunt u er een lus in verwerken zodat de knoop gemakkelijk losgemaakt kan worden (figuur 3).

Het knopen # 2

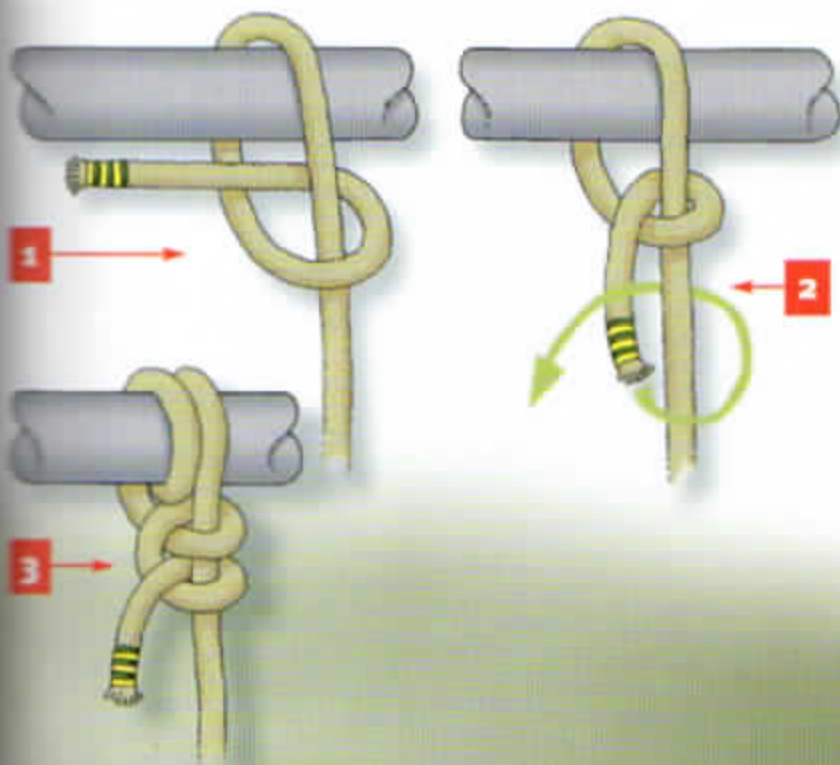
Om deze knoop snel en simpel in de bocht te knopen - zelfs wanneer er een werkeinde beschikbaar is - kunt u een paar alternerende lussen vormen, die u op elkaar legt (figuur 4). Laat het geheel over een paal of een andere verankering glijden (figuur 5).

Een beetje geschiedenis

Aan wal was deze knoop bekend als de bouwersknoop.

RONDTORN MET TWEE HALVE STEKEN

Gebruik

Dit is een beproefde en betrouwbare, relatief sterke en veilige aanhechting van een lijn aan een vast ankerpunt.

Het knopen

Wanneer u een overhandse knoop maakt door een ring of rond een paal, een reling of een ander object, resulteert dat in een halve steek (figuur 1). Een enkele halve steek is niet genoeg, maar wanneer u er een tweede aan toevoegt, hebt u een geschikte steek (figuur 2). Als u een nog sterkere en meer betrouwbare steek wilt, vorm dan eerst een rondtorn en voeg er dan de twee halve steken aan toe (figuur 3).

Een beetje geschiedenis

Deze knoop werd voor het eerst vermeld door David Steel in zijn *Elements and Practice of Rigging and Seamanship* (1794).

Slipsteek

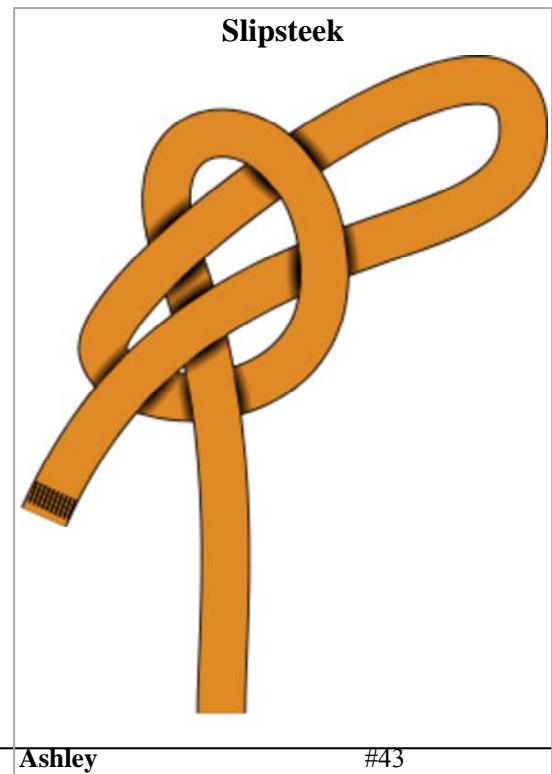
Uit Wikipedia, de vrije encyclopedie

De **slipsteek** is in feite een halve steek, waarvan het losse uiteinde weer door de knoop teruggehaald is. Voordeel van deze manier van opzetten van de knoop is dat de knoop weer eenvoudig losgetrokken kan worden.

De halve steek heeft wel als eigenschap dat zij zichzelf sterk vasttrekt, dus wanneer kracht op het lange eind gezet wordt, zal de knoop niet snel losschieten. De knoop wordt op zichzelf als stopperknoop gebruikt. Door met de knoop een lus te maken (de lijn weer om zichzelf vastknopend) kan de lijn ook goed gebruikt worden om aan een paal o.i.d. vastgezet te worden.

Een variant van deze steek wordt ook gebruikt door jojo'ers. Die steken hun vinger door de lus die ontstaat met deze knoop.

Ontvangen van "<http://nl.wikipedia.org/wiki/Slipsteek>"
Categorie: Knoop

- Deze pagina is het laatst bewerkt op 30 dec 2010 om 13:45.
- De tekst is beschikbaar onder de licentie Creative Commons Naamsvermelding/Gelijk delen, er kunnen aanvullende voorwaarden van toepassing zijn. Zie de Gebruiksvoorwaarden voor meer informatie.
Wikipedia® is een geregistreerd handelsmerk van de Wikimedia Foundation, Inc., een organisatie zonder winstoogmerk.

- Geen motorboten
- Vrij bevaarbaar
- Geen motorboten (behoudens ontheffing aanwonende)
- Doorvaarten (uitzondering op het slootverbod)
- Enig toegestane aanlegplaatsen
- ✂ Horecagelegenheid met aanlegfaciliteit
- ✂ Horecagelegenheid zonder aanlegfaciliteit
- Motorboten alléén binnen de boeienlijn

